

Tampereen Raitiotie Oy:n osakkaaksi ryhtyminen

38/00.04.01/2018

KAUPHALL 21.06.2021 § 210

Tampereen Raitiotie Oy on Tampereen kaupungin tytäryhtiö, joka on perustettu joulukuussa 2016. Tampereen Raitiotie Oy vastaa tilaajana Tampereen raitiotiejärjestelmän rata- ja varikkoinfrastruktuurin rakentamisesta, kalustohankinnasta ja rahoituksen järjestämisestä sekä raitiotiejärjestelmän toimivuudesta liikennöinnin alettua elokuussa 2021. Tampereen kaupunki maksaa raitiotieyhtiölle vastiketta raitiotieinfrastrasta ja vuokraa raitiovaunukalustosta toteutuneiden kustannusten mukaan.

Tampereen raitiotien toteutusosa 1, sisältäen raitiotielinjat Hervannasta Pyynikintorille ja Tays keskussairaalaalta Hatanpään valtatielle linja-autoasemalle, otetaan varsinaiseen liikennekäyttöön 9.8.2021. Matkustajille avoin koeliikenne on alkanut osalla 1 toukokuussa 2021. Tampereen valtuusto teki 19.10.2020 osan 2 rakentamispäätöksen. Toteutusosaan 2 sisältyy raitiotien jatkolinja Pyynikintorilta Santalahden ja Hiedanrannan kautta Lentävänniemeeseen.

Tampere, Pirkkala, Ylöjärvi ja Kangasala teettivät yhdessä Tampereen raitiotien seudullisen yleissuunnitelman vuosina 2019 - 2021. Seudullisen yleissuunnitelman perusteella kuntien valtuustot päättivät 19.10. - 9.11.2020 tulevaisuuden raitiotielinjojen ratavarausten sijainnit. Seudullisen yleissuunnitelman yhteydessä tehtiin arvio Tampereen raitiotiejärjestelmän jatkolinjojen rakentamisjärjestyksestä ja -aikataulusta. Tampereen raitiotien toteutusosan 2 jälkeisten jatkolinjojen suunnittelu on kuntarajat ylittävää. Jatkolinjojen suunnitelmia tilataan kuntien yhteistyönä.

Tampereen kaupungilla on toiminut 1.1.2017 alkaen Raitiotien kehitysohjelma, jonka toimintaa on ohjannut Tampereen kaupunginhallitus. Kehitysohjelman ohjelmakausi päättyy vuoden 2021 lopussa. Raitiotien kehitysohjelma on vastannut mm. raitiotien yleissuunnitelmien hankinnasta ja suunnittelun ohjauksesta, sidosryhmäyhteistyöstä suunnitteluhankkeissa, päätöksentekoaineistojen valmistelusta ja raitiotiehankkeen valtiovavun tehtävistä.

Tampereen kaupunginhallitus käsitteli kokouksessaan 6.4.2021 § 137 raitiotiejärjestelmän kehystoiminnan organisointia ja muiden raitiotien suunnitteluun osallistuvien kuntien osallistumista

jatkolinjoiden suunnitteluun. Raitiotien kehitysohjelman päättyessä raitiotiejärjestelmän suunnitteluun liittyvät tehtävät keskitetään Tampereen Raitiotie Oy:öön. Raitiotien suunnittelua teettävien kuntien suorahankinnan turvaamiseksi Tampereen Raitiotie Oy:ltä, on raitiotieyhtiön toimittava nk. in-house -yhtiönä, joka veloittaa kunnilta suunnittelutoiminnasta hallintovastiketta. Tampereen kaupunginhallitus päätti, että kunnille, joiden alueelle raitiotiejärjestelmää suunnitellaan, tarjotaan Tampereen Raitiotie Oy:n vähemmistöosakkuutta suunnitteluvaiheessa.

Tampereen kaupunginhallituksen konsernijaosto päätti kokouksessaan 18.5.2021 § 49, että Tampereen Raitiotie Oy:n suunnattu osakeanti järjestetään ja osakesarjat perustetaan Kangasalan kaupungille, Pirkkalan kunnalle ja Ylöjärven kaupungille.

Tampereen Raitiotie Oy:n yhtiökokous päätti 14.6.2021 suunnatun osakeannin järjestämisestä. Tampereen Raitiotie Oy tarjoaa yhtä uutta osaketta kuntaa kohti ja antihintana on 2 000 euroa per osake. Osakkeiden merkintäaika jatkuu vuoden 2021 loppuun asti, jolloin uusi toimintamalli raitiotien suunnitteluhankkeissa käynnistyy. Mikäli hankkeissa päästään rakentamisvaiheeseen asti, määritellään yhtiön omistussuhteet tarkemmin.

Tampereen Raitiotie Oy on keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö. Jokaiselle mukaan tulevalle kunnalle perustetaan uusi osakesarja, jolla aluksi hallitaan kunkin kunnan alueella tehtävää suunnittelua ja myöhemmin mahdollisesti rakennettavaa infraa. Kustannukset kohdistetaan kunnille vastikkeina osakesarjan perusteella. Kangasalle on K-osake-, Pirkkalalle P-osake- ja Ylöjärvelle Y-osakesarja. Vähemmistöosakkuuteen sisältyy exit-mahdollisuus. Osakesarja voidaan mitätöidä, jos hankkeessa ei edetä rakentamispäätökseen.

Suunnitteluvaiheessa osakaskuntien tosiasiallinen vaikuttamismahdollisuus raitiotieyhtiössä toteutuu vuoden 2022 yhtiökokouksessa vähemmistöosakkaiden yhteisesti nimeämällä hallituksen asiantuntijajäsenellä ja osakkaiden neuvottelukunnalla. Varsinainen osakassopimus laaditaan, jos hankkeissa edetään rakentamispäätökseen. Tampereen Raitiotie Oy:n hallituspaikoista ja muista periaatteista sovitaan osakassopimuksella rakentamispäätöksen myötä.

Vuonna 2022 Pirkkala teettää Tampereen kanssa yhdessä hankesuunnitelmaa rataosuudesta Pirkkala, Suuppa - Tampere, Koilliskeskus. Hankesuunnitelman kokonaisuuden radasta 4,5 km sijoittuu Pirkkalan kunnan alueelle. Vuonna 2022 Ylöjärven suunnitelmana on teettää Tampereen kaupungin kanssa tarkentavaa

yleissuunnitelmaa rataosuudesta Tampere, Hiedanranta - Ylöjärvi, Leijapuisto. Tarkentavan yleissuunnitelman kokonaisuuden radasta 5,1 km sijoittuu Ylöjärven kaupungin alueelle. Molempiin suunnitelmiin sisältyy raitiovaunujen säilytysvarikon suunnittelu. Säilytysvarikko palvelee kummassakin suunnitelmassa molempia kuntaparin kuntia.

Tampereen Raitiotie Oy:n suunnitteluvaiheen hallintovastike määräytyy vuosittain sen mukaan, mitä suunnitteluvaiheita kunta teettää kunakin vuonna. Yhtiökokous 14.6.2021 ei vielä päättänyt vastikkeiden suuruudesta uusien osakesarjojen osalta, koska niitä ei ole vielä merkitty. Merkinnän jälkeen pidetään Tampereen Raitiotie Oy:n ylimääräinen yhtiökokous, jossa seudullisen raitiotiejärjestelmän kehittämisen hallintovastikkeet vahvistetaan. Tampereen raitiotien seudullisessa seurantaryhmässä on 12.5.2021 linjattu hallintovastikkeiden suuruudeksi vuoden 2022 osalta Tampere 300 000 €, Pirkkala 91 925 €, Ylöjärvi 70 575 € ja Kangasala 37 500 € perustuen edellä kuvattuihin kyseisen vuoden suunnitteluvaiheisiin.

Liite

Ote Tampereen Raitiotie Oy:n 14.6.2021 yhtiökokouksen pöytäkirjasta

Vt. kaupunginjohtaja ehdottaa

Kaupunginhallitus päättää

1. osallistua Tampereen Raitiotie Oy:n suunnattuun osakeantiin ja merkitä yhden Y-osakkeen hintaan 2 000 euroa vuoden 2021 loppuun mennessä,
2. esittää kaupunginvaltuustolle, että määrärahatarve Tampereen Raitiotie Oy:n osakkeen ostoon huomioidaan muutostalousarvion 2021 laadinnassa, ja että
3. Tampereen Raitiotie Oy:n hallintovastikkeen edellyttämät määrärahat huomioidaan vuoden 2022 talousarvion valmistelussa.

Päätös

Keskustelun kuluessa Minna Sarvijärvi ehdotti, että kaupunginhallitus päättää olla osallistumatta osakeantiin eikä merkitse Y-osaketta. Mauri Heiska ja Markku Mäki-Ventelä kannattivat Sarvijärven ehdotusta.

Koska oli tehty vt. kaupunginjohtajan ehdotuksesta poikkeava kannatettu ehdotus, puheenjohtaja esitti suoritettavaksi äänestyksen nimenhuudolla siten, että ne, jotka kannattavat vt. kaupunginjohtajan ehdotusta, äänestävät jaa. Mikäli ei voittaa, Sarvijärven ehdotus

tulee kaupunginhallituksen päätökseksi.

Äänestysesitys ja -tapa hyväksyttiin yksimielisesti.

Suoritetussa nimenhuutoäänestyksessä annettiin 8 jaa-ääntä (Halttula, Landgren-Mäkkylä, Leppänen, Luojus, Mankkinen, Ojares, Peltola, Sorsa) ja 3 ei-ääntä (Heiska, Mäki-Ventelä, Sarvijärvi), joten puheenjohtaja totesi vt. kaupunginjohtajan ehdotuksen tulleen kaupunginhallituksen päätökseksi.

Minna Sarvijärvi jätti päätökseen eriävän mielipiteen: "Osakkuus Tampereen Raitiotie oy:ssä on meille ylöjärveläisille liian kallis asukasmäärään suhteutettuna. Koska osakkeiden merkintäaika jatkuu tämän vuoden loppuun, voidaan jättää päätös tämän hetken muuttuvien tietojen vuoksi uudelle valtuustolle. Hankintojen valmistelun ja suunnittelutyön ohjauksen kustannukset, esimerkiksi, tulisi olla paremmin selvillä. Raitiotien sijaan meidän tulisi kehittää ja vauhdittaa lähijunaa. Joukkoliikenteen kehittäminen myös kaupungin sisäisessä liikenteessä tulee olla meidän keskeinen tavoite, jotta joukkoliikenne ruvetaan näkemään aitona kulkutapavaihtoehtona."

Mauri Heiska jätti päätökseen eriävän mielipiteen: "Osakkuus Tampereen Raitiotie oy:ssä on meille ylöjärveläisille liian kallis asukasmäärään suhteutettuna. Koska osakkeiden merkintäaika jatkuu tämän vuoden loppuun, voidaan jättää päätös tämän hetken muuttuvien tietojen vuoksi uudelle valtuustolle. Hankintojen valmistelun ja suunnittelutyön ohjauksen kustannukset, esimerkiksi, tulisi olla paremmin selvillä. Raitiotien sijaan meidän tulisi kehittää ja vauhdittaa lähijunaa. Joukkoliikenteen kehittäminen myös kaupungin sisäisessä liikenteessä tulee olla meidän keskeinen tavoite, jotta joukkoliikenne ruvetaan näkemään aitoja kulkutapavaihtoehtona."

Markku Mäki-Ventelä jätti päätökseen eriävän mielipiteen: "Ratikasta ei tulevien vuosien ja vuosikymmenten aikana saa mitenkään taloudellisesti kannattavaa kun huomioidaan Ylöjärven väkiluku ja väestöennusteet. Ylöjärvi on myös niin laaja maantieteellisesti, että ratikka hyödyttäisi vain pientä osaa ylöjärveläisistä. Euroopassa ei missään kulje ratikka näin pienessä kaupungissa. Kehitetään jo valmiina olevaa rataa ja bussiliikennettä."

Kehityspäällikkö Mari Ruissalo poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn jälkeen klo 18.22.
